

kan ikke i en Privatbanes Bestyrelse til-lade sig at forandre Lønningssatserne for sit Personale, man kan ikke tillade sig at anlægge et Sidespor eller et Vigespor paa en Station, uden at man skal ansøge den kgl. Kommissarius og Regeringen derom. Vi have tilmed en Række Privatbaner efter Loven af 1894, hvor Staten har udredet Halvdelen af Anlægssummen, og som Følge af, at den er i Besiddelse af Halvdelen af Aktierne, har den afgørende Indflydelse paa alle Generalforsamlingerne." Det ærede Medlem udtalte sig saa i al Almindelighed for at faa mere Selvstyre indført ved Privatbanerne. Der er, som sagt, ved Ændringen af Loven om Kommissarier blevet indført mere Selvstyre, men der er endnu meget, forekommer det mig, der taler for yderligere at ændre paa dette Punkt. I 1909 blev der fra Privatbanerne indsendt et Andragende til Landstinget, hvori det bl. a. hedder, at Privatbanerne bør stilles saa frit som muligt, med saa meget Selvstyre, som er foreneligt med det Tilsyn, som findes nødvendigt til Driftens Sikring. Men saaledes er det jo ikke i Øjeblikket.

Jeg tror, at de Ønsker om Selvstyre, som jeg her har gjort mig til Talsmand for, er vidt udbredte i Privatbanekredse, og jeg tror, at man foreløbig bedst vil kunne komme til at ændre her ved at ændre den Maade, hvorpaa Staten udøver sin Indflydelse. Efter Privatbaneloven af 1894 skal Staten jo yde Halvdelen af Tilskuddet og faar saa ogsaa Halvdelen af Indflydelsen. Efter Jernbaneloven af 1908 ydes der af Statskassen til mange Privatbaner et Tilskud, der er over Halvdelen af Udgiften til Banen, og Staten faar da ogsaa en tilsvarende større Indflydelse — det vil sige, at Staten faar hele Magten. Det har den ganske vist ogsaa i Realiteten efter Loven af 1894, fordi Staten kan samle sine Stemmer paa eet Bræt, medens de privat interesserede i Privatbanerne ikke kan tænkes at have deres Stemmer i den Grad samlede; og selv om de havde det, behøver der kun at være en eller anden, som lader sin Stemme gaa over til Statens Stemmer, for at Staten praktisk talt faar hele Styret. Dette Styre giver sig da Udslag i, at naar de private Baner holder Generalforsamling, sender Staten en Embedsmand, som optræder paa Statens Vegne. Det kunde man nu i og for sig spare sig. Staten kunde godt lade sig repræsentere af en lokal Mand, som Ministeren havde Tillid til. Men foruden denne Mand er der en hel Del Repræsentanter, som er valgte af Staten, Bestyrelsesmedlemmer eller Repræsentanter, hvad man nu

vil kalde dem — i de nordjydske Baner er der 9, valgte af privat interesserede, og 9, valgte af Staten, men dette er noget forskelligt i de forskellige Egne af Landet —, og disse er valgte „indtil videre“, det vil sige, at de betragter sig som valgte for Livstid; de kaldes populært „de kongevalgte.“ Det er mig nu ganske ufatteligt, hvilke Interesser disse 9 af Staten valgte Repræsentanter repræsenterer. De private Interesser har valgt deres egne Repræsentanter. Hvis disse 9 andre Medlemmer nu skal repræsentere Staten, maa de selvfølgelig som Statens Repræsentanter kun have een Mening; men hvorfor skal man da have 9? Saa kunde een Mand selvfølgelig lige saa fuldt repræsentere Trafikministerens Mening, som 9 kan gøre det. Og hvis de ikke repræsenterer hans Mening, saaledes som det i Praksis somme Tider viser sig, men afgiver indbyrdes afgivende Stemmer, saa kan man jo ingenting sige, at de repræsenterer Statens Mening. Man kan jo meget godt tænke sig, at de kommer til at repræsentere andre Interesser, navnlig naar de, som det tilsyneladende i høj Grad er Tilfældet ved nordjydske Privatbaner, er valgte efter politiske Rammer. Saadanne Repræsentanter kan da komme i Konflikt med de kommunevalgte Repræsentanter, hvad man ogsaa har set ved nordjydske Privatbaner. Ved et Regeringsskifte kan der komme en Regering, som maaske staar paa de kommunevalgte Repræsentanters Side, og da kan de 9 statsvalgte selvfølgelig, hvis de gør en Mening gældende, som er imod den tilfældigt nu siddende Regerings, ikke sidde som Statsrepræsentanter; de sidder da som Repræsentanter for Interesser, som man ikke fra Lovgivningsmagtens, fra Samfundets Side har nogen som helst Interesse i at opretholde.

Hvis der f. Eks. skal vælges Direktør i en saadan Privatbane, saa vælges denne efter de gældende Love af de 9 Repræsentanter for Kommunerne og de 9 Repræsentanter for Staten. Hvis nu, som det vist er Skik og Brug, Statens Repræsentanter stemmer for Genvalg, er Statens 9 Stemmer samlede paa eet Bræt, og der behøver da blot at gaa een af de andre over til deres Opfattelse, for at Direktøren i et Privatbaneselskab praktisk taget skal være uafsettelig. Det er selvfølgelig en meget uheldig Form for Selvstyre, og det har da ogsaa vist sig, at der i visse Tilfælde breder sig en uheldig Tendens indenfor Privatbaneselskaberne. Jeg skal tillade mig at nævne nogle Eksempler derpaa.